

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของมัคคุเทศก์เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการนำไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว เลือกสอบถามกลุ่มมัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมมัคคุเทศก์ และประกอบอาชีพในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยนำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 ระดับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์
- 4.3 การเปรียบเทียบการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว กับระดับการศึกษา
- 4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับตัวแปร คือ ประสิทธิภาพการทำงาน กับความรู้ ความเข้าใจ

4.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา สถานะในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ลักษณะการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ ประสิทธิภาพการทำงาน ระยะเวลาที่ผ่านการอบรมมัคคุเทศก์จนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียดตามตาราง 1 - 5 ดังนี้

4.1.1 จำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนมัคคุเทศก์	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนปลาย	79	39.5
ปริญญาตรี	85	42.5
ปริญญาโท	1	0.5
อื่น ๆ	35	17.5
รวม	200	100.00

ตามตาราง 1 แสดงให้เห็นถึงระดับการศึกษาของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ พบว่ามัคคุเทศก์ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 และจบการศึกษาระดับอื่น ๆ เช่น ประกาศนียบัตรบัณฑิต ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อนุปริญญา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้วิเคราะห์ได้ว่ามัคคุเทศก์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาดังแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป อาจจะเป็นเนื่องจากการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนั้น ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมมีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป

4.1.2 จำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามฐานะในการประกอบอาชีพ

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามฐานะในการประกอบอาชีพ

ฐานะในการประกอบอาชีพ	จำนวนมัคคุเทศก์	ร้อยละ
เจ้าของกิจการ	4	2.0
ลูกจ้าง	196	98.0
รวม	200	100.00

ตามตาราง 2 แสดงให้ทราบถึงฐานะในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ของมัคคุเทศก์ ดังนี้ มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในฐานะลูกจ้าง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 98.0 และ มัคคุเทศก์ที่ประกอบอาชีพในฐานะเจ้าของกิจการ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้วิเคราะห์ได้ว่ามัคคุเทศก์จำนวนมากที่ประกอบอาชีพในฐานะลูกจ้าง และมีเจ้าของกิจการเพียง 4 ท่าน ที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ด้วย

4.1.3 จำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการประกอบอาชีพ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการประกอบอาชีพ

อาชีพมัคคุเทศก์เป็น	จำนวนมัคคุเทศก์	ร้อยละ
อาชีพหลัก	164	82.0
อาชีพรอง	36	18.0
รวม	200	100.00

ตามตาราง 3 แสดงให้ทราบถึง ลักษณะในการประกอบอาชีพของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพหลัก มีจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพรอง มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 จากข้อมูลดังกล่าววิเคราะห์ได้ว่ามัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพหลัก และมัคคุเทศก์จำนวนน้อยที่ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพรอง อาจจะเนื่องจากมีอาชีพอื่น เป็นหลักอยู่แล้ว และประกอบอาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพเสริม

4.1.4 จำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวนมัคคุเทศก์	ร้อยละ
1 - 5 ปี	99	49.5
6 - 10 ปี	61	30.5
11- 15 ปี	28	14
16 - 20 ปี	11	5.5
21 - 25 ปี	1	0.5
รวม	200	100.00

ตามตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงจำนวนและร้อยละของประสบการณ์ในการทำงานของมัคคุเทศก์ ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งออกเป็นกลุ่มชั้น พบว่ามัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงานช่วง 1-5 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือ ประสบการณ์ 6-10 ปี มีมัคคุเทศก์จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ประสบการณ์ 11-15 ปี มีมัคคุเทศก์จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ประสบการณ์ 16-20 ปี มีมัคคุเทศก์จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และประสบการณ์ 21-25 ปี มีมัคคุเทศก์จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้วิเคราะห์ได้ว่า มัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพอยู่นั้น เป็นมัคคุเทศก์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย ส่วนมัคคุเทศก์ที่มีประสบการณ์การทำงานเป็นเวลาหลายปีอาจจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ แล้ว ทำให้มีจำนวนน้อยกว่ามัคคุเทศก์ที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย

4.1.5 จำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ผ่านการอบรม

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ผ่านการอบรมมัคคุเทศก์

ระยะเวลาที่ผ่านการอบรม	จำนวนมัคคุเทศก์	ร้อยละ
1-5 ปี	109	54.5
6-10 ปี	67	33.5
11-15 ปี	19	9.5
16-20 ปี	5	2.5
รวม	200	100.00

ตามตาราง 5 มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการอบรมมัคคุเทศก์เป็นระยะเวลา 1-5 ปี มีจำนวนมากที่สุด 109 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมามีระยะเวลาที่ผ่านการอบรม 6-10 ปี มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ระยะเวลาที่ผ่านการอบรม 11-15 ปี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และระยะเวลาที่ผ่านการอบรม 16-20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 จากข้อมูลดังกล่าวทำให้วิเคราะห์ได้ว่ามัคคุเทศก์ส่วนใหญ่ที่ประกอบอาชีพอยู่นั้น เป็นมัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมมาไม่นานนัก ส่วนมัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมเป็นระยะหลายปีแล้วอาจจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ แล้ว ทำให้มีจำนวนน้อยกว่ามัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมในระยะเวลาไม่นาน

4.2 ระดับความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คะแนนความรู้ทั่วไปเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว และคะแนนรวมทั้งหมด ของมัคคุเทศก์

เรื่อง	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	Max.	Min.	S.D.
ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	20	15.37	20	8	2.10
ความรู้ทั่วไปเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว	10	7.09	10	3	1.53
ความรู้รวมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว	30	22.46	30	11	3.63

ตามตาราง 6 มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 คน มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเฉลี่ย 15.37 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน นับว่ามีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรอยู่ในระดับดีตามเกณฑ์การให้คะแนน โดยมีผู้ได้คะแนนสูงสุด 20 คะแนน คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน และมัคคุเทศก์มีความรู้ทั่วไปเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยเฉลี่ย 7.09 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งนับว่ามีความรู้ทั่วไปเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี โดยมีผู้ได้คะแนนสูงสุดเต็ม 10 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน เห็นได้ว่ามีคะแนนที่แตกต่างกันมาก โดยรวมแล้วมัคคุเทศก์มีความรู้รวมเฉลี่ย 22.46 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งนับว่ามีความรู้รวมเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้ทั่วไปเรื่องสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี แต่มีความแตกต่างของคะแนนอย่างชัดเจน โดยมีผู้ได้คะแนนสูงสุด 28 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 14 คะแนน ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากมัคคุเทศก์ที่ได้คะแนนต่ำนั้นมีระยะเวลาที่ผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์มานานแล้ว ทำให้ประสิทธิภาพของความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศลดน้อยลง ดังที่บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้กล่าวว่าความรู้เป็นความสามารถทางสมองในอันที่จะทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองและมัคคุเทศก์บางท่านก็ใช้เวลาในการทำแบบสอบถามน้อย เพราะที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปทำการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมัคคุเทศก์มีภารกิจต้องดูแลนักท่องเที่ยว จะต้อง

เป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนคอยชี้แนะอธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ (สุภาพร มากแจ้ง, 2534)

4.3 การเปรียบเทียบการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แก่นักท่องเที่ยว

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	$\bar{X}$	S.D.
มัธยมศึกษาตอนปลาย	79	29.65	3.06
ปริญญาตรี	85	30.04	3.46
ปริญญาโท	1	31.00	-
อื่น ๆ	35	29.29	3.69
รวม	200	3.33	3.33

ตาราง 8 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F Ratio	F Prob
ระหว่างกลุ่ม	3	16.882	5.63	.502	.681
ภายในกลุ่ม	196	2196.113	11.21		

ตามตาราง 7 และตาราง 8 มัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน มัคคุเทศก์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีคะแนนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยสูงสุด คือ 31.0 รองลงมาได้แก่มัคคุเทศก์ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีคะแนนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 30.04 มัคคุเทศก์ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนการเผยแพร่ความ

รู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 29.65 และ มัคคุเทศก์ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ๆ ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เปรียญธรรม และ ประกาศนียบัตรบัณฑิต มีคะแนนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 29.29

และเมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏว่า มัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นการปฏิเสธตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า มัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกัน จากผลการศึกษาทำให้วิเคราะห์ได้ว่าระดับการศึกษาของมัคคุเทศก์ไม่มีผลต่อการนำความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว เห็นได้ว่าแม้มัคคุเทศก์ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน แต่คะแนนของการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยวที่วนั้นใกล้เคียงกันมากและนับว่าอยู่ในเกณฑ์ดี

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับตัวแปร คือ ประสิทธิภาพการทำงาน และความรู้ ความเข้าใจ

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์

	ประสิทธิภาพ	
	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	P-Value
การเผยแพร่	.153	.015

ตามตาราง 9 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏว่าประสิทธิภาพการทำงานกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าความรู้และการเผยแพร่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.05 เป็นการยอมรับสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ประสิทธิภาพการทำงานของมัคคุเทศก์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว

ตาราง 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์

	ความรู้	
	ค่าสหสัมพันธ์(r)	P-Value
การเผยแพร่	.173	.002

ตามตาราง 10 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของมัคคุเทศก์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจกับการเผยแพร่ความรู้มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าความรู้และการเผยแพร่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.01 เป็นการยอมรับสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจของมัคคุเทศก์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยว จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า เมื่อมัคคุเทศก์มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับดี ตามเกณฑ์การให้คะแนน ก็จะสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวได้ดีมากขึ้นตามไปด้วย